

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.20.174/2017/4.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Esze Tamás ügyvéd

Az alperesek:

Az alperes képviselője:

Dr. Györe Lászlóné ügyvéd I. rendű képviselőjébe

A per tárgya:

ajándék visszakövetelése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fonyódi Járásbíróság 5.P.20.267/2015/12/I.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Kaposvári Törvényszék 1.Pf.21.059/2016/6.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 125.000 (százhuszonezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 500.000 (ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az I. rendű alperes édesanyja. A felperes és néhai házastársa (az I. rendű alperes édesapja) 1960. október 5. napján - egymás között egyenlő tulajdoni arányban - megvásárolták a tulajdonukat képező ingatlan mellett a **B.**, ... helyrajzi szám alatti, természetben a **B.**, **P.** utca 58. szám alatti telket (továbbiakban: perbeli ingatlan). A telekre lakóház épült, az építési engedély

szerint az építetők a felperes szülei voltak. A felperes és a házastársa, valamint a szülők között a tulajdonjogot érintő megállapodás nem készült, az építkezés befejezése után az ingatlannyilvántartási bejegyzést (1/2-1/2) nem módosították. A házastársak később beépítették a tetőteret és kiadás útján hasznosították.

- [2] A szülők a perbeli ingatlant 1980. november 16. napján a gyermeküknek, az akkor húsz éves I. rendű alperesnek ajándékozták.
- [3] 1991. november 26. napján a felperes és néhai házastársa az általuk életvitelszerűen lakott ingatlan tulajdoni hányadait módosító - tágabb értelemben vett házassági vagyoni jogi - szerződést kötöttek. A néhai házastárs elismerte, hogy a szerződésben összegező felsorolással feltüntetett, a felperes szüleitől a saját ingatlanuk építéséhez kapott anyagi támogatás különvagyonnak minősül és ez a felperes javára dologi jogi igényt eredményez. Ennek megfelelően a szerződésben az egyenlő arányú tulajdoni hányadokat módosították: a néhai házastárs illetősége 84/306 tulajdoni hányadra csökkent, míg a felperes tulajdoni illetősége 222/306 tulajdoni hányadra nőtt.
- [4] 1992. február 7. napján a felperes, a néhai házastársa és az I. rendű alperes - a felperes kezdeményezésére - megállapodtak abban, hogy az 1980. november 16. napján megkötött ajándékozás szerződést módosítják és a felperes, valamint az I. rendű alperes között létrejött ajándékozási szerződést a szerződés megkötésére visszamenőleges hatállyal - 18/40 tulajdoni hányadra vonatkozóan - felbontják. A szerződés a felbontás indokát nem tartalmazta és arra sem tért ki, hogy a felek a felperes eredetileg ajándékozott 1/2 tulajdoni illetősége helyett miért 18/40 tulajdoni hányadban állapodtak meg. A módosítás eredményeként a felperes tulajdonjogát 18/40 tulajdoni hányadra az ingatlannyilvántartásba visszajegyezték, az I. rendű alperes 1/1 tulajdoni hányada 22/40 tulajdoni hányadra csökkent.
- [5] A felperes és a házastársa házassági életközössége 2003-ra megromlott. A néhai 2003 márciusában átköltözött a fia és a családja által lakott perbeli ingatlanba és 2004. május 28. napján keresetet nyújtott be a Fonyódi Városi Bíróságra a házasság felbontása és a házastársi közös vagyon megosztása iránt. A kereset benyújtását követően, 2004. június 14. napján elhunyt, ezért a bíróság a kötelék kérdésében a pert megszüntette.
- [6] A Fonyódi Városi Bíróság 5.P.20.574/2004/9. sorszámú ítéletével a felperes és néhai házastársa - akinek jogutódjaként az I. rendű alperes állt perben - között a házastársi közös vagyont megosztotta. Megállapította, hogy az I. rendű alperes a felperes özvegyi jogától mentesen, törvényes öröklés jogcímén megszerezte a R. utca 80. szám alatti ingatlan néhait illető 84/306 tulajdoni illetőségét, egyben elrendelte a közös tulajdon árverési értékesítés útján történő megszüntetését.
- [7] 2007. december 9. napján a felperes és az I. rendű alperes csereszerződést kötöttek. A csereszerződés alapján az I. rendű alperes a törvényes örökrészét - a 84/306 tulajdoni hányadot - elcserélte a felperesnek az ajándékozási szerződés felbontása következményeként a perbeli ingatlanban levő 18/40 tulajdoni illetőségével. A csereszerződés alapján - az azonos értékűnek minősített tulajdoni hányadok rendezésével - az egyik ingatlan a felperes, a perbeli ingatlan az I. rendű alperes kizárólagos tulajdonába került.
- [8] A felperes és az I. rendű alperes között a Fonyódi Városi Bíróságon 20.231/2014 számon ingók kiadása iránt per volt folyamatban.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelme

- [9] A felperes keresetében azt kérte, hogy a bíróság az I. rendű alperessel 1980-ban megkötött ajándékozási szerződést illetően 11/40 tulajdoni hányadra az eredeti állapotot állítsa helyre, azaz a tulajdonjogát az ingatlan-nyilvántartásban jegyezze be. A keresete jogcímét ajándék visszakövetelésére, az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 582. § (3) bekezdésére alapította.
- [10] A felperes a keresete megalapozásául előadta, hogy 1980-ban azzal a feltevessel ajándékozott az I. rendű alperes, mint egyetlen gyermeke javára, hogy idős korára támasza lesz. Az I. rendű alperes

tiszteletlen magatartása miatt feltevése véglegesen meghiúsult, nem számíthat rá, közöttük a viszony - különösen az ingókiadás iránti perre is figyelemmel - megromlott.

- [11] A visszakövetelt tulajdoni hányad meghatározása alapjául az alábbiakra hivatkozott. Annak idején a telekre a szülei építési engedély alapján, a saját anyagi forrásuk felhasználásával építettél fel a felépítményt. Az ajándékozáskor (1980-ban) az ingatlannyilvántartási állapot nem a valós tulajdoni helyzetet tartalmazta, mivel a szülei anyagi hozzájárulása az ő különvagyónak minősült. Az ajándékozásnál - a fiukkal való jó viszony miatt - ennek a ténynek nem tulajdonított jelentőséget. Az ajándékozási szerződés részbeni módosításakor viszont a szülei beruházását elszámolták: a tényleges tulajdoni hányadok a közös vagyon-különvagyon arányánál 18/40 különvagyon, 22/40 házastársi közös vagyon lett. Ennek megfelelően a szerződés részbeni felbontásakor csak az öt megillető, különvagyon jogcímén járó tulajdoni hányadot kapta vissza, a házastársi közös vagyoni részből elajándékozott 22/40 tulajdoni hányad felét (11/40) követeli vissza.
- [12] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, mivel jogi álláspontja szerint a felperes keresetének nincs jogalapja. Részletesen levezette a szerződések eredményeképpen a tulajdoni változásokat és rámutatott arra, hogy a csereszerződésre is figyelemmel az ítéleti kötelezésre kiterjedően egymással elszámoltak. Cáfolta, hogy az ajándékozási szerződés részbeni felbontásánál a 18/40 tulajdoni hányadot a felperes különvagyonára figyelemmel állapították meg, ilyen igény fel sem merült. Állítása szerint a tulajdoni hányad meghatározása úgy történt, hogy az időközben általa elvégzett beruházásokat 2/40 tulajdoni hányadra értékelték, ez került levonásra a felperest megillető 1/2 (20/40) tulajdoni hányadból. Azzal is érvelt, hogy a szülei között 1991-ben a közös házra vonatkozó felperesi különvagyoni igény elszámolásra került, a szerződésben nem lett volna akadálya a további (a perbeli ingatlanra vonatkozó) különvagyon figyelembe vételének sem, vagy az ajándékozási szerződés felbontásakor a felperes igényérvényesítésének. A perbeli ingatlan 18/40 tulajdoni illetősége a csereszerződés alapján a jogerős ítélet szerint javára megítélt valamennyi követelés és igény elszámolása, azaz ellenérték fejében került a tulajdonába. Ezt meghaladóan - amennyiben a bíróság más álláspontot foglal el - elévülési kifogást terjesztett elő. Az édesanyjával a házassága megkötése óta nincs jó viszonyban, a csereszerződésnél elszámoltak, az öt éves elévülési idő eltelt. A felperes ráadásul az ajándékozáskor feltevést nem nyilvánított ki.
- [13] A II. és a III. rendű alperes érdemi ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.
- [15] A jogvitára irányadó rPtk. 582. § (3) bekezdése szerint az ajándékozó visszakövetelheti a meglévő ajándékot, vagy a helyébe lépett értéket, ha az a feltevés, amelyre figyelemmel adta utóbb véglegesen meghiúsult és e nélkül az ajándékozásra nem került volna sor.
- [16] Az elsőfokú bíróság a felperes hivatkozására figyelemmel először azt vizsgálta, hogy a szülők egymás közötti, belső jogviszonyában mi az ajándék tárgya, azaz mekkora tulajdoni hányad minősül a saját vagyon terhére juttatott ajándéknak.
- [17] Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként megállapította: az 1980. évi ajándékozáskor a szülők célja az ingatlan tulajdonjogának ingyenes átruházása volt. Az I. rendű alperes az ingatlannyilvántartási bejegyzésnek megfelelően 1/2 tulajdoni illetőséget az édesanyjától, 1/2 tulajdoni illetőséget az édesapjától szerzett. A peradatok alapján a szerződés részbeni felbontásakor a felperes jelölte meg az általa visszakövetelt tulajdoni hányad mértékét (18/40), ezt alátámasztotta a felperes személyes meghallgatása, illetve az okiratszerkesztő ügyvéd vallomása. A szerződés megkötése után az I. rendű alperes 22/40 tulajdoni illetőség tulajdonosa maradt, ez azonban nem tekinthető akként, hogy annak fele részét is a felperes ajándékozta neki.
- [18] Az I. rendű alperes 1/2 tulajdoni illetőséget az édesapjától, mint ajándékoztól kapta, a törvény rendelkezése alapján az I. rendű alperes tulajdonában maradt 20/40 tulajdoni illetőséget tehát az

édesapja követelhetette volna vissza. A felperes a szerzési arányokat az ajándékozás előtt - a néhai házastársa életében - vitathatta volna, ahogy azt meg is tette a másik közös tulajdonukat képező ingatlannál. A tulajdoni illetőségeik elajándékozását követően erre jogszabályi lehetőség nincs, ezért a felperes arra való hivatkozása, hogy az ajándékozási szerződés alapján fennmaradt 22/40 tulajdoni hányad felére ajándék visszakövetelése jogcímén igényt tarthat, alaptalan.

- [19] A fentiek alapján a felperes legfeljebb az ajándékozási szerződést részben felbontó szerződés után fennmaradó 2/40 tulajdoni illetőséget követelheti vissza. Az I. rendű alperest terhelte a 2/40 tulajdoni hányadban megjelölt, általa állított beruházásának kétséget kizáró bizonyítása. Az I. rendű alperes ezt bizonyítani nem tudta, ezért a bíróság kizárólag a 2/40 tulajdoni illetőség vonatkozásában vizsgálta az ajándék visszakövetelésének feltételeit és az elévülést.
- [20] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ajándékozási szerződés megkötésekor kifejezett feltétel (feltevés) nem került meghatározásra és illet a szerződés sem tartalmazott. A PK 76. számú kollégiumi állásfoglalás II. pontja szerint megkövetelt kétséget kizáró bizonyítási kötelezettségnek a felperes nem tudott eleget tenni: nem bizonyította sem az ajándékozáskor kinyilvánított feltevését, sem azt, hogy ezért került sor a szerződés megkötésére. A kétséget kizáró bizonyítás esetén is alaptalan az igényérvényesítése, a követelése ugyanis a Ptk. 324. § (1) bekezdése alapján elévült.
- [21] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [22] Az elsőfokú bíróság a tényállást teljes körűen feltárta és a másodfokú bíróság osztotta az abból levont jogkövetkeztetéseit is. A felperes három okirattal szemben állítja azt, hogy a 18/40 tulajdoni hányad az ő Csjt. 28. §-a szerinti különvagyont képezte. Az okirattal szemben lefolytatott bizonyítás eredményeképpen azonban az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperest csak 20/40 tulajdoni arány illette meg a perbeli ingatlanból, amelyből 18/40 részt az ajándékozási szerződés részleges felbontásával vissza is kapott. Ebből következően helytállóan mutatott rá az elsőfokú bíróság arra, hogy a felperes csupán 2/40 tulajdoni illetőségre vonatkozóan érvényesíthette volna az ajándék visszakövetelését, ez a követelése viszont elévült, hiszen annak feltételei 1992-óta fennálltak.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [23] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria jogerős ítéletet - az elsőfokú bíróság ítéletére kiterjedően - helyezze hatályon kívül és a kereseti kérelmének megfelelően, a **B. ...** helyrajzi szám alatt felvett ingatlanra vonatkozóan az I. rendű alperessel kötött ajándékozási szerződést bontsa fel, az ingatlan 11/40 tulajdoni illetőségét eredeti állapot helyreállítása jogcímén adja a tulajdonába. A felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát az 1959. évi IV. törvény (rPtk.) 582. § (3) bekezdésébe és a Pp. 195. § (1) és (2) bekezdésébe ütközésre alapította.
- [24] A felperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésében foglaltakat ismételte meg. Hangsúlyozottan rámutatott arra, hogy az ajándékozási szerződés módosításakor meghatározott 18/40 tulajdoni hányad a perbeli ingatlanban a különvagyonának megfelelő részt képezte, a néhaival a Csjt. 27. § (1) bekezdése alapján való közös tulajdonú 22/40 felére tehát az igénye alapos.
- [25] A valós tulajdoni arányok ugyanis az ajándékozási szerződés megkötésekor az ő javára - a különvagyona miatt - lényegesen eltértek, a szerződés módosításakor az I. rendű alperes javára megmaradó 22/40 tulajdoni hányad képezte csak ténylegesen a volt férjével közös házastársi vagyont. Ebből következően az eljáró bíróságok téves jogkövetkeztetésre jutottak, amikor a bizonyított különvagyona ellenére a szerződésben rögzített 18/40 tulajdoni hányadot az 1/2-1/2 tulajdoni arányokon belül értelmezték.

- [26] A felperes állítása szerint a különvagyonát kétséget kizáróan bizonyította: a csatolt - a perbeli ingatlan építésére kiadott - engedély, mint közokirat bizonyítja, hogy a szülei voltak az építtetők és azt anyagilag is finanszírozták, ezt az eljárt bíróságok a tényállásban meg is állapították. A B.i Községi Tanács 203/2/1972. okirati bizonyítéka igazolja a ráépítésből eredően tulajdoni igényüket. A jogerős ítélet a közokirati bizonyítékot mellőzve a különvagyonának tényét jogszabályellenesen, a Pp. 195. § (1) és (2) bekezdésébe ütközően nem értékelte.
- [27] A felperes a jogi levezetésére alapítva hangsúlyozta: a 18/40 tulajdoni hányad a szülei anyagi támogatásának megfelelő dologi jogi igényének minősült és a szerződés módosításakor ennek megfelelően lett meghatározva.
- [28] Jogszabálysértően állapították meg az eljárt bíróságok az igényérvényesítésének elévülését is, a jogerős ítélet megállapításával szemben ugyanis az elévülést nem az 1992-es évi szerződéstől kell számítani. A szerződés módosításakor az I. rendű alperes még nem tanúsított sérelmet okozó magatartást, a férje halála utáni viselkedését is meg tudta bocsátani. Az I. rendű alperes felróható magatartása az ingóságok kiadási perben tanúsított eljárása volt, ekkor vált számára egyértelművé, hogy már nem számíthat rá.
- [29] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta, mivel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő. A felperes a felülvizsgálati kérelmében figyelmen kívül hagyta a Ptk. 579. § (1) bekezdésében foglaltakat. A perbeli esetben ugyanis a szülők mint ajándékozók, a saját vagyonukat képező ingatlan 1/2 - 1/2 tulajdoni hányadát külön-külön ajándékozták neki. A felperes az általa ajándékozott 1/2 tulajdoni illetőségből 18/40 tulajdoni illetőséget visszavett, ez pedig csere jogcímén került ismét az I. rendű alperes tulajdonába. A felperes tehát a saját vagyona terhére adott ajándékot visszavette, a néhai házastársa által ajándékozott fél ingatlan illetőség tekintetében viszont tulajdoni igényt nem támaszthat, különvagyonni szerzésre az I. rendű alperessel szemben nem hivatkozhat.
- [30] A felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján új tény vagy bizonyítékot nem lehet előterjeszteni. A felperes új tényállítása szerint az ajándékozásra alapított feltevése véglegesen az ingóságok visszakövetelésekor hiúsult meg. Ezzel szemben a perben még azt állította, hogy az a csereszerződés időpontjában, 2007. évben történt. Ezen új tényállásnak nincs is relevanciája, miután az ajándékozási szerződés kifejezett, konkrét, kinyilvánított feltételt nem tartalmazott.
- [31] A II. és a III. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [32] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [33] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [34] A felperes a keresetében lényegében arra hivatkozott, hogy az ajándékozási szerződés megkötésekor a perbeli ingatlanban az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéssel szemben - különvagyon jogcímén - telekkönyvön kívüli tulajdonosként többlettulajdon illette meg: az ténylegesen 29/40 tulajdoni hányadban az ő, 11/40 tulajdoni hányadban a néhai férje tulajdonát képezte. Álláspontja szerint az ajándékozási szerződés felbontásakor a 18/40 különvagyonai tulajdoni hányadot kapta vissza, tehát a közös vagyomból ajándékozott 11/40 tulajdoni hányadot - mint a közös vagyomból őt megillető részt - visszakövetelheti.
- [35] Helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság azt, hogy a perbeli esetben a házastársak egymás közötti belső jogviszonyában mi volt az ajándékozás tárgya. A Kúria osztotta a jogerős ítélet jogi álláspontját.
- [36] A házastársak teljes vagyonán belül a különvagyon a törvény által elismert és dologi jogilag elkülönült alvagyon. A Csjt. 28. § (1) bekezdése szerint az egyes vagyontárgyak a szerzés időpontjára és jogcímére, a vagyontárgy jellegére, valamint a vagyontárgy megszerzéséhez

felhasznált vagyoni eszközök eredetére tekintettel minősülhetnek különvagyonnak. A Csjt. a különvagyonot is védi, a közös vagyont csak a bizonyítási teher szempontjából részesíti elsőbbségben (Csjt. 27. § (1) bekezdés). A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a különvagyonot állító felet terheli - többek között - annak bizonyítása, hogy az életközösség alatt megszerzett vagyontárgy annak jellegére, forrására, a szerzés jogcímére figyelemmel a különvagyonnak minősül. Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok azt, hogy a felperes a bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni.

- [37] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy a házastársak és külső harmadik személyek közötti ráépítés esetén két jogviszony keletkezik: az egyik a telek tulajdonosai (jelen esetben a házastársak) egymás közötti belső jogviszonya, a másik a tulajdonosok (a házastársak) és az építetők (jelen esetben a felperes szülei) közötti külső jogviszony. A házastársak és a ráépítők közötti külső jogviszonyra az rPtk. 137. § -138. §-ai vonatkoznak, míg a házastársak egymás közötti belső jogviszonyára a Csjt.-nek a házastársi vagyontársaságra (és a különvagyonnra) vonatkozó 27. §-31. §-ai rendelkezését kell alkalmazni. A házastársak telkén történő építkezéshez való szülői hozzájárulás a külső jogviszonyban az rPtk. 579. § (1) bekezdése szerinti mindkét házastársnak vagy a saját gyermeknek szánt ajándéknak, a házastársak egymás közötti belső viszonyában pedig közös vagy különvagyonnak minősül akkor, ha a szülők szándéka a saját vagyonuk rovására történő ingyenes vagyoni előny juttatására irányult.
- [38] A perbeli esetben a felperes állította azt, hogy a teljes épület a szülei anyagi forrásából készült el. Ennek bizonyítására az építési engedélyre, mint közokiratra hivatkozott.
- [39] Az építési engedély azonban annak kétséget kizáró bizonyítását, hogy az építkezés teljes anyagi forrását a szülők biztosították és azt kizárólag a felperes javára juttatták, nem alapozza meg. A közigazgatási határozat kizárólag annyit igazol, hogy a felperes szülei a perbeli ingatlanon felépülő lakóház építetőiként kerültek feltüntetésre. Ebből következően tévesen érvel a felperes a határozat közokirati jellegének figyelmen kívül hagyása miatt a Pp. 195. § (1) és (2) bekezdéseinek megsértésével, azok ugyanis a jogvita eldöntésénél relevanciával nem bírnak. A felperes szülei - ellentétben a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal - ráépítés jogcímén tulajdonjogi igényt nem érvényesítettek, azt sem peres eljárásban nem kérték, sem a házastársakkal szerződésben nem rendezték. A felperes érvelésével ellentétben önmagában az építési engedély bírósági ítélet, vagy szerződéses megállapodás hiányában a dologi jogi igényt nem bizonyítja, csak azt igazolja, hogy eredetileg a felépítmény építetői a szülők voltak. A fentebb kifejtettek alapján a felperes a szülei jogán a házastársával szemben ráépítés jogcímén dologi jogi igényt nem érvényesíthet, arra ugyanis - a házastársak, mint a telek tulajdonosai és a ráépítők közötti külső, polgári jogviszony miatt - nem a Csjt., hanem az rPtk. 137. § - 138. §-ai az irányadóak. A felperes a belső jogviszony alapján legfeljebb a szüleitől kapott anyagi hozzájárulás - az építkezés általuk bizonyított pénzbeli finanszírozása vagy a jelentős értékű munkavégzés ellenértéke - és annak ajándékozása tényének bizonyítottága esetén a javára a Csjt. 28. § (1) bekezdés b) pontja alapján különvagyonnak minősülő és többlettulajdon jogot keletkeztető értékelését igényelhetette (volna).
- [40] A peradatok alapján azonban a felperes a perbeli ingatlant illetően ilyen igényt a házastársával szemben nem érvényesített.
- [41] A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a Pp. 196. § (1) bekezdése e) pontjának megfelelő teljes bizonyító erejű magánokiratokkal szemben a felperest terhelte állításának bizonyítási kötelezettsége, azaz az, hogy az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéstől eltérően a 18/40 tulajdoni illetőség meghatározására az ő különvagyonnának figyelembe vétele miatt került sor.
- [42] Az iratokhoz csatolt ajándékozási és az ajándékozási szerződést részben felbontó szerződésekből megállapíthatóan egyik szerződésben sincs utalás arra, hogy az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett tulajdoni hányadok nem a valós tulajdoni hányadoknak feleltek meg. Az ajándékozási szerződést részben felbontó megállapodás 1.) pontja kifejezetten rögzíti, hogy az ajándékozónak 1/2 - 1/2 tulajdonukat képezte a perbeli ingatlan, amelyet a megajándékozottra, az I. rendű alperesre ruháztak

át. A szerződés szerint házastársak - az egymás közötti belső jogviszonyukban - a szerződés megkötésekor, 1992. február 7. napján, az ingatlannyilvántartás szerinti tulajdoni állapotot nem vitatták. A teljes bizonyító erejű magánokirat nem tartalmazott olyan kitételt, hogy a 18/40 tulajdoni hányad a felperesnek a szülei által részére juttatott különvagyona alapján került volna meghatározásra. Ebből következően a felperes előadása, miszerint a 18/40 kifejezetten az ő különvagyonára figyelemmel került kiszámításra és visszajuttatásra, az előadása szintjén maradt, az okiratban foglalt nyilatkozata valóságtartalmának megdöntésére nem alkalmas.

- [43] Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a felperes a néhai férjével a szerződés aláírását megelőzően, 1991. november 26. napján az általuk közösen lakott és a közös tulajdonukat képező ingatlan tekintetében elszámolták a felperes szüleinek a lakóépület építésénél nyújtott anyagi segítségét. A felperes tehát pontosan tisztában volt a tulajdoni hányadok módosításának lehetőségével, hiszen a néhai férjével megkötött szerződésben a szülei anyagi támogatása a javára tulajdoni hányadban elszámolásra került. Nem lett volna jogi akadálya annak, hogy a felperes az ajándékozási szerződést részben felbontó szerződésben nyilatkozzon a tulajdoni hányad alvagyoni jellegére, miszerint az az ingatlanon felépülő lakóházhoz nyújtott hozzájárulás elszámolása eredményeképpen az az ő különvagyont képezi.
- [44] A fentiek alapján a felperes a szerződési nyilatkozatával szemben nem tudta bizonyítani, hogy a szerződésben megjelölt 18/40 tulajdoni hányad a különvagyona figyelembe vételével került meghatározásra, mivel az ajándékozási szerződésben, illetve az ajándékozási szerződést részben felbontó szerződésben az ingatlan-nyilvántartási tulajdoni hányadokat nem sérelmezte.
- [45] Tény az is, hogy a néhai házastárs házastársi közös vagyon megosztása iránt a felperessel szemben pert kezdeményezett. A jelen perben (bár az első- és a másodfokú ítélet a peres iratok között nem található) nem merült fel adat arra és a felperes sem hivatkozott rá, hogy a közös vagyont megosztó eljárásban különvagyoni igényt érvényesített.
- [46] A különvagyon kétséget kizáró bizonyítottságának hiányán túlmenően helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok azt is, hogy a felperes ezt az igényét az I. rendű alperessel szemben nem érvényesítheti.
- [47] A reálszerzésen elvén alapuló Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti közös szerzés, illetve a Csjt. 28. § (1) bekezdése szerinti különvagyon, mint önálló tulajdonszerzési jogcím csak a házastársak egymás közötti, belső jogviszonyában érvényesül. Ez a családjogi értelemben vett tulajdoni igény a házastársak és külső harmadik személy - a jelen esetben az I. rendű alperes - közötti külső jogviszonyban csak akkor és annyiban hatályos, ha és amennyiben a házastárs az adott vagyontárgy megszerzésének a tényét az arra irányadó jogág (tehát nem a Csjt.) szabályai szerint bizonyítani tudja (LB. Pfv. 23.316/1997/3., LB. Pfv. 22.717/1999/4.). A következőkes ítélezési gyakorlat a szülők által adott juttatást a saját leszármazottjuk részére adott ajándékként értékeli. A felperes azonban a szülői ajándék összegaszerűségét - az I. rendű alperes vitatásával szemben - nem bizonyította.
- [48] A perbeli esetben a felperes az ajándékozási szerződés és az ajándékozási szerződést részlegesen felbontó szerződés megkötésekor az ingatlannyilvántartásba bejegyzett tulajdoni hányadokat nem vitatta, a házastársi közös vagyon megosztásakor ilyen igényt nem érvényesített, a csereszerződés megkötésekor a tulajdoni hányadokat azonos értékűnek tekintette. A különvagyon, mint a törvény által védett alvagyon kizárólag a házastársak egymás közötti belső viszonyában értelmezhető, külső, harmadik személlyel - a perbeli esetben az I. rendű alperessel - szemben a Csjt. 28. § (1) bekezdése nem alkalmazható, a felperesnek ezen igény érvényesítése a házastársi közös vagyon megosztása iránti folyamatban volt per jogerős lezárulásával, de legkésőbb a csereszerződés megkötésekor, megszűnt.
- [49] A fentiek alapján helyesen vonták le az eljáró bíróságok azt a következtetést, hogy a felperes az őt megillető és általa a jelen per megindításáig nem is vitatott 1/2 tulajdoni hányad ajándékozására

figyelemmel csak 2/40 tulajdoni hányadra vizsgálendő a keresetében megjelölt ajándék visszakövetelési jogcím bizonyítottsága.

- [50] A Kúria maradéktalanul osztotta az eljáró bíróságok álláspontját. Helyesen állapították meg, hogy a felperes a PK 76. számú állásfoglalás II. pontjában rögzítetteket bizonyítani nem tudta. Önmagában ugyanis az ajándékozás ténye az ajándékot még teszi visszakövetelhetővé, a bírói gyakorlat nem vélelmezi, hogy a családi, érzelmi kapcsolat megléte és jövőbeli változatlan fennállásának igénye egyben az ajándékozásra okot adó lényeges körülményt megalapozó feltevés is. Az ajándékozáskori feltevésnek ugyanis a megajándékozott számára is felismerhetőnek kell lennie (BH2000.490.). A felperes tehát a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes tagadásával szemben, állításait nem tudta bizonyítani, a bizonyítottság hiánya pedig a terhére értékelendő.
- [51] Tévesen érvel a felperes az elévülés kezdetének időpontjával. A felperes személyes meghallgatásakor még arra hivatkozott, hogy a fiával való kapcsolata már az esküvőt követően megromlott és a rossz viszony, illetve az ingatlan értékesítése miatti félelme miatt került sor az ajándékozási szerződés felbontásra. A csereszerződés megkötésekor pedig egyértelművé vált számára, hogy a fiára nem számíthat (Fonyódi Járásbíróság 5.P.20.267/2015/6. sorszámú jegyzőkönyv). A felperes a bírósági tárgyaláson az ingóvagyon kiadása iránti per megindítására, arra, hogy 2014-ben a fiával szemben ilyen keresetet nyújtott be, nem is emlékezett. Ebből következően az érvelése, hogy az I. rendű alperesnek az ingóvagyon megosztása iránti perben tanúsított magatartása volt az ajándék visszakövetelését indokoló döntő momentum, súlytalan és saját nyilatkozatával ellentétes. A peradatok alapján az eljáró bíróságok a követelésé elévülését helytállóan állapították meg.
- [52] A fentiek alapján a jogerős ítélet sem anyagi, sem eljárási jogszabályt nem sértett, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [53] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartásával bírálta el.
- [54] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján a Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte a felperest az I. rendű alperes részére felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. IM rendelet alapján határozott meg.
- [55] A felperes teljes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdésében rögzített felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-a alapján a Magyar Állam viseli.

Budapest, 2017. szeptember 26.

Dr. Makai Katalin s.k. tanácselnök, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül: